

אתגרי המטפל במפגש הטיפולי

קורס מס': 290.2763.01

מרצה : דר' אנואר ח'טיב

מועד הקורס : סמסטר א' יום ה' בין השעות 10:00-12:00.

הקורס מיועד : מסלול השלמה לב"א בסייעוד

שעות קבלה : סמסטר א' יום ה' בין 12:00-13:00 בתאום מראש עם המרצה.

כתובת מייל : dr.anwar.kh@gmail.com

רקע ומטרות הקורס

במרכז העשייה הטיפולית עומד המפגש בין המטפל והתהליך האינטראקטיבי המתפתח ביניהם בהמשך. מפגש זה משלב בו זמנית שתי תשומות מקצועיות מרכזיות האחת, אבחון והשנייה התערבות. שתי תשומות אלו מצריכות מצד המטפל רגישות, סקרנות והכרת תגובותיו שלו לתשומות השונות של המטופל. כל אלו מהווים מיומנות שעל המטפל לרכוש ולבסס בתהליך ההתמקצעות שלו.

הקורס יעסוק בסוגיות ובתכנים מרכזיים נבחרים העולים מתוך המפגש הבינאישי בין המטפל לבין המטופל, ומהתהליך האינטראקטיבי המתפתח ביניהם בתהליך ההתערבות. מטרת הקורס לבחון את הגורמים המרכזיים באינטראקציה המרכיבה את פעולת האבחון וההתערבות הטיפולית במפגש הטיפולי תוך ניסיון לאפשר לאיש המקצוע לזהותם, להבהירם ולעשות בהם שימוש בצורה מושכלת ומקצועית.

נושאי הקורס:

הקורס יעסוק בסוגיות הבאות:

1. אינטראקציה תרפויטית מהי?
2. מעורבות רגשית, מותר? עם מי? כמה?
3. מערכת יחסים טיפולית
4. מי מתעל את "הזרמים" השוצפים בנהר ההתרחשויות הטיפוליות? - גבולות.
5. היעדר שיפוטיות - קבלה, האומנם זה אפשרי? או כבוד לאדם באשר הוא.
6. הגנתיות - מה, של מי, מתני ולמה.
7. המיכל והמוכל והיחסים שביניהם.
8. הוא מתנגד, אתגר או נוחות?
9. תגובות העברה והעברה נגדית
10. האומנם הוא במשבר?
11. אובדן ובשור בשורה רעה

דרכי ההוראה:

ההוראה בקורס תכלול הרצאות, ניתוח ודיון בסוגיות ובתכנים מהמפגש הטיפולי שיובאו מהשדה ע"י הסטודנטים וקריאת מקורות.

חובות והערכת הסטודנט

1. השתתפות ונוכחות סדירה בשיעורים – **חובה**. תקנון האוניברסיטה מחייב הגעה **לכל השיעורים**, פרט להיעדרות של עד 20% מהשיעורים.
2. הסטודנטים אחראים על הקריאה העצמאית של כל החומרים הביבליוגרפיים. הקריאה העצמאית חשובה למידת התרומה והמעורבות בדיונים בכיתה.
3. הגשת תיאור מקרה והצגתו בכתה. תיאור המקרה יוגש למרצה טרם הצגתו בכתה ואמור לעסוק בסוגיה הקשורה למפגש טיפולי בין המטפל למטופל/ בן משפחה. **ההגשה וההצגה בכתה היא אופציה שתזכה את המגיש/ה בתוספת לציון הבחינה שתקבע ע"י המרצה.**
4. מבחן בסוף סמסטר א' – (100% מהציון הסופי). הבחינה תתבסס על חומר הקריאה ומקורות הקריאה (ימסרו במהלך הסמסטר).

רשימה ביבליוגרפית לפי נושאי הקורס (כל הרשימה חובה)

- אגילרה, ד., ומאסיק, ג. (1985). *התערבות במשבר תיאוריה ומתודולוגיה*. תל אביב: עם עובד. (נושא מס' 10).
- ברונסקי, ע. (2004). *על התפתחות היכולת להכלה*. (www.amibronsky.com/ArticleInner). (נושא מס' 7).
- ברמן, ע. (1986). *העברה-העברה נגדית כהליך בין אישי כולל. שיחות, 1 (1), 6-15*. (נושא מס' 9).
- ברקן, א. (2002). *הרבדים השונים של ה setting-או של מי השעון. שיחות יז', 1 (1), 42-45*. (נושא מס' 4).
- גודר, ל. (2007). *"אמפתיה, איכפתיות והאתיקה הפסיכואנליטית". שיחות, כ"א (3): 304-309*.
- גרנות, ת. (1985). *אבדן – השפעתיו והתמודדות עמו*. משרד הביטחון. (נושא מס' 11).
- כדר, א. (2001). *ברית טיפולית ויחסים טיפוליים בעבודה פרטנית. נפש: רבעון לפסיכולוגיה, לטיפול, לטיפול רגשי ולחינוך יצירתי, 6, 72-79*. (נושא מס' 3).
- כפיר, ג. (1989). *כמו מעגלים במים: התמודדות במצבי משבר*. תל-אביב: עם עובד. פרק ראשון: טבעו של משבר, עמ' 25-40; פרק שני: מודל המשבר, עמ' 41-81. (נושא מס' 10).
- מעוז, ב., רבין, ס., כץ, ח. ומטלון, א. (2004). *החולה, הרופא ומה שביניהם*. תל-אביב: הוצאת רמות-אוניברסיטת תל-אביב. (נושא מס' 3).
- רוזנהיים, א. (1990). *אדם נפגש עם עצמו*. שוקן: תל-אביב.
- פרק ג': קשר טיפולי- (עמ' 44-48). (נושא מס' 3).
- פרק ה': שיבושים בשידור: התנגדות - (עמ' 60-78). (נושא מס' 8).
- פרק ו': המטפל כאדם, (עמ' 79-89). (נושא מס' 2).
- פרק ז': קליטה אימפטיבית- (עמ' 90-109). (נושא מס' 2).

קיסמנט, פ. (1988). *ללמוד מן המטופל*. תל-אביב: דביר. פרק 6 – דינמיקות מפתח של הכלה. (נושא מס' 7).

Baile, W. F., Buckman, R., Lenzi, R., Glober, G., Beale, E. A., & Kudelka, A. P. (2000). SPIKES - A six-step protocol for delivering bad news: Application to the patient with cancer. *The Oncologist*, *5*, 302-311. (נושא מס' 11).

Berg, L., & Danielson E. (2007). Patients' and nurses' experiences of the caring relationship in hospital: An aware striving for trust. *Scandinavian Journal of Caring Science*, *21*, 500-506. (נושא מס' 3).

Cioffi, J. (2006). Culturally diverse patient-nurse interactions on acute care wards. *International Journal of Nursing Practice*, *12*, 319-325. (נושא מס' 5).

Elson, M. (2001). Silence, its use and abuse: A view from self psychology. *Clinical Social Work Journal*, *29*, 351-360. (נושא מס' 8).

Gilbert, K. R. (1996). 'We've had the same loss, why don't we have the same grief?' Loss and differential grief in families, *Death Studies*, *20*, 269-283. (נושא מס' 11).

Holmes, D., Perron, A., & O'Byrne, P. (2006). Understanding disgust in nursing: Abjection, self, and the other. *Research and Theory for Nursing Practice: An International Journal*, *20*, 305-315. (נושא מס' 5).

Kleinman, A., & Seeman, D. (2000). Personal experience of illness. In G. L. Albrecht, R. Fitzpatrick, & S. C. Scrimshaw (Eds.), *Handbook of social studies in health and medicine* (pp.230-242). London: Sage. (נושא מס' 10).

Maclister, M., Matarasso, B., Dixon, B., & Shepperd, C. (2004). Conversation starters: Re-examining and reconstructing first encounters with therapeutic relationship. *Journal of Psychiatric Mental Health Nursing*, *11*, 575-582. (נושא מס' 3).

O'Kelly, G. (1998). Countertransference in the nurse-patient relationship: A review of the literature. *Journal of Advanced Nursing*, *28*(2), 391-397.

Pierson, W. (1998). Reflection and nursing education. *Journal of Advanced Nursing*, 27, 165- 170.

Johnson, M. (1990). The holistic paradigm in nursing: The diffusion of an innovation. *Research in Nursing & Health*, Volume, (13), 129 – 139.

Peternej-Taylor, C., & Yonge, O. (2003). Exploring boundaries in the nurse-client relationship: professional roles and responsibilities. *Perspectives in Psychiatric Care*, 39(2), 55-73.

Ricketts, T. (1995). Grief: A cognitive-behavioral perspective. *British Journal of Nursing*, 4, 20002-20008.
(נושא מס' 4).
(נושא מס' 11).

Williams, C. L. (2008). *Therapeutic interaction in nursing* (2nd Ed). Sudbury, Massachusetts: Jones & Bartlett Publishers, Inc. Section 1: Therapeutic use of self: understanding ourselves and our relationships, using self promote health: pp. 3-25.

(נושא מס' 1).